

ÜCRETSİZ DERS NOTU ÖZETİ

MASAK Modül 2 — Uyum Yönetimi, Denetim ve Müşterinin Tanınması

MASAK Uyum Görevlisi Lisansı

Uyum birimi ve uyum görevlisi, uyum programı, yükümlülük denetimi ve idari para cezaları, bilgi verme ve muhafaza, müşterinin tanınması, sıkılaştırılmış tedbirler, uzaktan kimlik tespiti

Bu PDF'teki bölüm	6 bölüm
Modüldeki toplam bölüm	23 bölüm
Formül sayısı	0 formül
Son güncelleme	30 Eylül 2026

Bu belge **MASAK Modül 2 — Uyum Yönetimi, Denetim ve Müşterinin Tanınması** modülünün ücretsiz bölümlerinden derlenmiştir. Tamamı ve güncel hâli:

<https://www.finlisans.com/ders-notlari/masak-modul-2>

İçindekiler

1. Uyum Yönetiminde Görev ve Sorumluluklar — Uyum Birimi ve Uyum Görevlisi
2. MASAK Uyum Görevlisi Lisanslama ve Yetkilendirme Esasları (30 Sıra No'lu Genel Tebliğ)
3. Uyum Programı, Kapsamı, Finansal Grup ve Kurum Politikası
4. Finansal Grupta Uyum Programı, Görev ve Sorumluluklar ve Bilgi Paylaşımı
5. Uyum Yönetiminde Risk Yönetimi, İzleme-Kontrol, Eğitim ve İç Denetim
6. Yükümlüler, Finansal Kuruluşlar ve FOBİMLER

Bu PDF, **MASAK Modül 2 — Uyum Yönetimi, Denetim ve Müşterinin Tanınması** ders notunun ücretsiz olarak yayımlanan ilk 6 bölümünü içerir. Modülün tamamı 23 bölümden oluşur; kalan 17 bölüm ile soru bankası, sesli anlatım ve deneme sınavları finlisans.com üzerinde yer alır.

1. Uyum Yönetiminde Görev ve Sorumluluklar — Uyum Birimi ve Uyum Görevlisi

Temel Kavramlar

- Uyum Birimi: Uyum görevlisine bağlı çalışan ve uyum programının icrasıyla görevlendirilen personelden oluşan birimdir. Personel şüpheli işlemleri araştırabilir ancak MASAK'a doğrudan bildirim kararı veremez.
- Uyum Görevlisi: 5549 sayılı Kanun ve mevzuata uyumu sağlamak üzere faaliyet izninden itibaren 30 gün içinde yönetim kuruluna bağlı olarak atanan, münhasıran kurum personeli olan yetkili görevlidir.
- Uyum Görevlisi Yardımcısı: Uyum görevlisi için aranan tüm şartları taşıyan, uyum görevlisine bağlı ve münhasıran kurum personeli olan, en az bir kişi olarak 30 gün içinde atanması zorunlu yardımcısıdır.
- Nitelikli Pay: Bir ortaklığın sermayesi veya oy hakkının doğrudan veya dolaylı en az %10'unu temsil eden paylar ile bu oranın altında kalsa dahi yönetim kuruluna üye belirleme imtiyazı veren paylardır.
- Münhasıran Uyum Görevlisi: Kapsamlı uyum programı oluşturma zorunluluğu bulunmayan ancak idari düzeyde faaliyet izninden itibaren 30 gün içinde yönetim kuruluna veya genel müdüre bağlı olarak atanan görevlidir.
- Ek-2 Taahhüt Formu: Yönetim kurulu veya yetkili üyece imzalanıp atamadan itibaren en geç 10 gün içinde MASAK Başkanlığına gönderilmesi zorunlu olan resmi belgedir.

Önemli Noktalar

- Uyum programının etkin ve yeterli yürütülmesinden nihai olarak yönetim kurulu sorumludur; yetki devri yönetim kurulunun sorumluluğunu kaldırmaz.
- Uyum görevlisi ve yardımcısının ayrılığı/görevden alınması hem yükümlü hem görevli tarafından 10 gün içinde MASAK'a bildirilir; yeni atama en geç 30 gün içinde yapılır.
- Uyum görevlisinin 5237 sayılı TCK uyarınca taksirli suçlar hariç 3 yıldan fazla hapis cezası almamış olması ve en az 5 yıllık finansal/denetim tecrübesine sahip olması şarttır.
- Münhasıran uyum görevlisine bir takvim yılında azami 60 günden fazla süreyle vekalet edilemez.
- Uyum görevlisinin uhdesinde satış ve pazarlamayla ilgili görevler kesinlikle bulunamaz.

Sık Yapılan Hatalar

- Uyum birimi personelinin şüpheli işlem bildirimini re'sen veya doğrudan MASAK'a yapabileceğini düşünmek (Doğrusu: Bildirim yetkisi sadece uyum görevlisindedir).
- Yetki devrinin veya vekalet verilmesinin uyum görevlisinin veya yönetim kurulunun yasal sorumluluğunu ortadan kaldırdığını varsaymak.
- Münhasıran uyum görevlisi için de 5 yıllık tecrübe ve sicil şartının arandığını düşünmek (Doğrusu: Bu şartlar sadece tam program kapsamındaki uyum görevlisi için aranır; münhasıran uyum görevlisinde lisans mezuniyeti ve adli sicil aranır).

2. MASAK Uyum Görevlisi Lisanslama ve Yetkilendirme Esasları (30 Sıra No'lu Genel Tebliğ)

Temel Kavramlar

- Uyum Görevlisi Lisansı: Yetkilendirme sınavında başarılı olan ve genel şartları taşıyanlara Başkanlıkça verilen, uyum görevlisi veya yardımcısı olarak çalışabilmek için aranan mesleki yeterlilik belgesi.
- Uyum Görevlisi Sicili: Lisans sahiplerinin kimlik, sınav, lisans numarası ve eğitim kayıtlarının Başkanlıkça elektronik ortamda tutulduğu resmi veri tabanı.
- Sınav Komisyonu: MASAK Başkanlığı tarafından görevlendirilen bir başkan yardımcısının başkanlığında 5 asıl ve 3 yedek üyeden oluşan, tam sayıyla toplanıp oy çokluğuyla karar alan kurul.
- Sınav Geçme Notu: 100 üzerinden en az 65 puandır. Modüllü sınavlarda her bir modülden en az 50 puan almak kaydıyla tüm modüllerin ortalamasının en az 65 olması gerekir.
- Lisans Yenileme Eğitimi: Lisans sahiplerinin her 3 yılda bir katılması zorunlu olan ve tamamlanması için toplam süresinin en az %90'ına devam şartı bulunan eğitim.
- Askıya Alma: Yenileme eğitimini zamanında tamamlamayan veya şart belgelerini iletmeyenlerin lisansının dondurulması işlemi; en fazla 5 yıl içinde başvuru ile kaldırılabilir.
- Lisans İptali ve Sicilden Çıkarma: Askı süresi olan 5 yılda başvurmamayanların, şartları kaybedenlerin veya dürüstlük ve itibara aykırı fiil işleyenlerin lisanslarının tamamen geçersiz kılınması.

Önemli Noktalar

- Lisansın geçerlilik süresi sicil kayıt tarihi veya sonuç açıklama tarihi değil, başarılı olunan 'sınav tarihi' itibarıyla başlar.
- Kopya çeken, yerine başkasını sokan veya gerçek dışı beyanda bulunanlar 3 yıl boyunca yetkilendirme sınavına katılamazlar.
- Sınav Komisyonu üyeleri ve soru hazırlayanlar görevleri süresince ve görev bitiminden itibaren 2 yıl sınava giremezler.
- Sınav belgeleri fiziki veya elektronik ortamda en az 2 yıl saklanmak zorundadır.
- Sınav sonuçlarına ve sınavın iptaline itirazlar tebliğden itibaren 7 gün içinde yapılır ve en geç 15 gün içinde sonuçlandırılır.
- MASAK'ta fiilen 4 yıl idarecilik veya 12 yıl uzmanlık/denetim görevi yapmış olanlara sınav şartı aranmaksızın lisans verilir.

Sık Yapılan Hatalar

- Modüllü sınavlarda sadece ortalamanın 65 olmasının yeterli olduğunu zannetmek (Her modülden en az 50 puan alma şartı unutulmamalıdır).
- Lisans geçerlilik başlangıcını sonuç ilan tarihi veya sicil onay tarihi ile karıştırmak (Doğrusu doğrudan sınav tarihidir).
- Askıya alınan lisansın kaldırılması için tanınan azami süreyi (5 yıl) yenileme eğitimi periyodu olan 3 yıl ile karıştırmak.
- Sınav kurallarına uymadığı için sınavı iptal edilenlere 3 yıl sınava girememe yasağının doğrudan uygulanacağını varsaymak (3 yıllık yasak a, b ve c bentlerindeki sahtecilik/kopya hallerine mahsustur).

3. Uyum Programı, Kapsamı, Finansal Grup ve Kurum Politikası

Temel Kavramlar

- Uyum Programı Yükümlülükleri: Bankalar (TCMB ve Takasbank hariç), aracı kurumlar, sigorta/emeklilik şirketleri, PTT (bankacılıkla sınırlı), A grubu yetkili müesseseler, faktoring, finansman, finansal kiralama, portföy yönetim şirketleri, kıymetli maden aracı kuruluşları, elektronik para kuruluşları, ödeme kuruluşları (belirli fatura/hesap hizmetleri hariç) ve kripto varlık hizmet sağlayıcılar.
- Uyum Programının 6 Bileşeni: Kurum politikası ve prosedürleri, risk yönetimi, izleme ve kontrol, uyum görevlisi atanması ve birimi, eğitim, iç denetim faaliyetleri.
- Programın Güncellenmesi: Uyum programı kapsamındaki tedbirler asgari iki yılda bir gözden geçirilerek gerekli güncellemeler yapılır.
- Kurum Politikası Süresi ve Taahhüt: Faaliyet izni sonrası uyum görevlisinin atanmasından itibaren en geç 30 gün içinde oluşturulur ve YK tarafından onaylanır. Ek-1/A ve Ek-1/B taahhüt formları onaydan itibaren 30 gün içinde Başkanlığa iletilir.
- Finansal Grup ve Kontrol: Merkezi Türkiye'de veya yurt dışında bulunan bir ana kuruluşa bağlı/kontrolündeki Türkiye'de yerleşik birden fazla finansal kuruluştan oluşur. Asgari %51 şartı aranmaksızın çoğunluğa sahip olma veya YK karara esas çoğunluğunu belirleyebilme gücü kontrolü gösterir.
- Kamusal İstisna: TVF, TMSF ve Vakıflar Genel Müdürlüğü gibi kuruluşlar finansal grup oluşumu bakımından ana kuruluş olarak kabul edilmez.
- Finansal Grup Bildirim Süreleri: Grup koşulları gerçekleştiğinde 10 gün içinde; gruba yeni katılan veya çıkan kuruluşlar olduğunda ise değişikliğin gerçekleştiği tarihten itibaren 30 gün içinde Başkanlığa bildirilir.
- Grup Seviyesinde Sorumluluk: Uyum programının grup seviyesinde gözetiminden nihai olarak ana finansal kuruluşun yönetim kurulu sorumludur.

Önemli Noktalar

- TCMB ve Takasbank A.Ş. ile münhasıran fatura ödemesine aracılık eden, ödeme emri başlatan veya hesap bilgisi sunan ödeme kuruluşları uyum programı oluşturma yükümlülüğü dışındadır.
- Türk hukukunda finansal grup sadece finansal kuruluşlardan oluşabilir; FATF 2021 tavsiyelerindeki FOBİM genişlemesi henüz Türk hukukuna yansıtılmamıştır.
- Grup içinde müşteri tanıma, hesap ve işlem bilgileri güvenli şekilde paylaşılabılır ancak şüpheli işlem bildirimleri (ŞİB) grup içinde dahi paylaşılamaz.
- Ana kuruluş tüzel kişi olmak zorundadır ancak finansal kuruluş olması şart değildir. Eğer ana kuruluş finansal değilse, bağlı kuruluşlardan biri ana finansal kuruluş olarak belirlenir; MASAK bildirilen yerine başka bir kuruluşu re'sen ana finansal kuruluş tayin edebilir.

Sık Yapılan Hatalar

- Grubun ilk oluşum bildirim süresi (10 gün) ile gruba sonradan katılan/ayrılanların bildirim süresi (30 gün) veya kurum politikası form bildirim süresi (30 gün) birbirleriyle karıştırılmamalıdır.
- Kontrol ilişkisi için mutlaka sermayenin %51'ine sahip olma zorunluluğu yoktur; metin açıkça 'asgari %51 aranmaksızın çoğunluk veya YK üyelerinin çoğunluğunu seçebilme gücü' demektedir.
- Finansal grup düzeyinde uyum programı yapılması, gruba bağlı münferit finansal kuruluşların kendi uyum programını hazırlama zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.

4. Finansal Grupta Uyum Programı, Görev ve Sorumluluklar ve Bilgi Paylaşımı

Temel Kavramlar

- Finansal Grup Uyum Programı: Finansal grubun tamamında kurum politikası, risk yönetimi, izleme-kontrol, uyum görevlisi/birimi, eğitim, iç denetim ve grup içi güvenli bilgi paylaşımını içeren merkezi ve kapsamlı programdır.
- Finansal Grup Uyum Görevlisi ve Birimi: Ana finansal kuruluşun uyum görevlisi ve yardımcısı aynı zamanda grup uyum görevlisi ve yardımcısıdır. Ana kuruluşun uyum birimi, tüm finansal grubun da uyum birimi olarak faaliyet gösterir.
- Başkanlığın Ana Kuruluşu Belirleme Yetkisi: MASAK Başkanlığı, grup tarafından bildirilen ana finansal kuruluş yerine grupta yer alan bir başka finansal kuruluş re'sen ana finansal kuruluş olarak belirleme yetkisine sahiptir.
- Grup İçi Bilgi Paylaşımı İstisnası: Müşterinin tanınması, hesap ve işlem bilgileri grup içinde güvenle paylaşılabilir. Bu paylaşımda diğer özel kanunlardaki gizlilik/sır saklama hükümleri ileri sürülemez.
- ŞİB Paylaşım Yasağı (Tipping-Off Yasağı): Gruba bağlı finansal kuruluşlar, grup içi de dahil olmak üzere şüpheli işlem bildiriminde (ŞİB) bulunulduğuna dair hiçbir bilgi paylaşımında bulunamazlar.

Önemli Noktalar

- Finansal grup oluşumuna ilişkin merkez unvanı, pay sahipliği ve iletişim bilgileri koşulların gerçekleştiği tarihten itibaren 10 GÜN içinde Başkanlığa bildirilir.
- Gruba sonradan katılan veya ayrılan finansal kuruluşlar, değişikliğin gerçekleşmesinden itibaren 30 GÜN içinde Başkanlığa bildirilir.
- Uyum görevlisinin atandığı tarihten itibaren en geç 30 GÜN içinde kurum politikası oluşturulur ve yönetim kurulunca onaylanır.
- Finansal grup düzeyinde uyum programı oluşturulması, gruba bağlı finansal kuruluşların münferit uyum programı hazırlama yükümlülüğünü ORTADAN KALDIRMAZ.
- Uyum programının gözetiminden nihai olarak ana finansal kuruluş yönetim kurulu sorumludur. Yetki devri yalnızca Türkiye'de mukim üyelere yazılı yapılabilir ve kurulun sorumluluğunu kaldırmaz.
- Finansal grubun iç denetimi yıllık olarak, risk temelli bir yaklaşımla ve ana finansal kuruluşun ilgili iç denetim birimi tarafından yürütülür.

Sık Yapılan Hatalar

- Grup programı yapıldığı için bağlı kuruluşların artık uyum programı yapmasına gerek olmadığını düşünmek (Her bağlı kuruluş kendi programını grup programına uyumlu olarak yapmak zorundadır).
- İlk grup oluşum bildirim süresi (10 gün) ile gruba sonradan katılan/ayrılanların bildirim süresini (30 gün) birbiriyle karıştırmak.
- Grup içi bilgi paylaşımı serbest olduğu için ŞİB yapıldığı bilgisinin de paylaşılabileceğini varsaymak (ŞİB yapıldığı bilgisi grup içinde dahi KESİNLİKLE paylaşılamaz).
- Yönetim kurulunun yetkilerini devretmesi durumunda cezai ve idari sorumluluktan kurtulduğunu sanmak (Yetki devri sorumluluğu ortadan kaldırmaz).

5. Uyum Yönetiminde Risk Yönetimi, İzleme-Kontrol, Eğitim ve İç Denetim

Temel Kavramlar

- Risk (AML Kapsamında): Hizmetlerin suç gelirlerinin aklanması veya terörün finansmanında kullanılması ya da yükümlülükler tam uyulmaması nedeniyle maruz kalınabilecek mali veya itibari zarar ihtimali.
- Risk Türleri: Müşteri riski (iş kolu, nakit yoğunluğu), Hizmet riski (yüz yüze olmayan, muhabir/özel bankacılık, yeni teknolojiler) ve Ülke riski (yetersiz mevzuatlı, işbirliği yapmayan Bakanlıkça duyurulan ülkeler).
- Sıkılaştırılmış Tedbirler (Madde 13): Yüksek riskli gruplara uygulanan ilave bilgi edinme, kimlik bilgilerini daha sık güncelleme, fon/malvarlığı kaynağını araştırma, üst seviye onayına bağlama ve ilk işlemi başka finansal kuruluştan zorunlu kılma tedbirleri.
- İzleme ve Kontrol (Madde 14): Faaliyetlerin kanun, mevzuat ve kurum politikalarına uygunluğunun sürekli olarak izlenmesi, yüksek riskli ve bağlantılı işlemlerin örnekleme ve filtrelerle denetlenmesi süreci.
- Eğitim ve İç Denetim Bildirimi: Eğitim istatistikleri ve iç denetim faaliyet istatistikleri her yıl takip eden yılın Mart ayı sonuna kadar uyum görevlisi vasıtasıyla Başkanlığa bildirilir.
- İç Denetimin Amacı ve Bağımsızlığı: Uyum programının bütününe etkinliği ve yeterliği hususunda yönetim kuruluna güvence sağlamak. Denetçiler uyum tedbirlerinin icrasında görev alamaz.

Önemli Noktalar

- Risk yönetim politikasının kapsamı asgari düzeyde Tedbirler Yönetmeliği'nin Müşterinin Tanınmasına İlişkin Esaslar bölümündeki tedbirlere dair kurum içi önlem ve işleyiş kurallarını kapsar.
- Kripto varlık hizmet sağlayıcılarla (KVHS) iş ilişkisi tesisi üst seviyedeki görevlinin onayına bağlanır; KVHS'lerin müşterileriyle işlemlerinde (c), (ç) ve (e) tedbirleri ile tutar/işlem sınırı zorunludur.
- Terminal hizmeti (POS) kapsamında bankalar, ilk finansal hareketin başka bir finansal kuruluştan yapılması tedbirinden (f bendi) muaf tutulabilir.
- İç denetim faaliyetleri yıllık olarak ve risk temelli yaklaşımla gerçekleştirilir; sonuçlar yönetim kuruluna raporlanır.
- Eğitim faaliyetleri uyum görevlisinin gözetiminde ve koordinasyonunda hazırlanıp yürütülür.

Sık Yapılan Hatalar

- Eğitim ve iç denetim istatistiklerinin Başkanlığa bildirim süresini takvim yılı sonu (Aralık) veya Ocak sanmak; doğru süre 'takip eden yılın Mart ayı sonuna kadar'dır.
- İç denetim raporlarının doğrudan MASAK'a veya savcılığa sunulduğunu düşünmek; iç denetim raporu yönetim kuruluna güvence sağlamak amacıyla yönetim kuruluna sunulur, istatistiki özetleri ise uyum görevlisince Başkanlığa bildirilir.
- İç denetim personelinin bağımsızlığı kuralını göz ardı edip, iç denetçilerin aynı zamanda şüpheli işlem onay süreçlerinde veya müşteri kabulünde görev alabileceğini varsaymak.

6. Yükümlüler, Finansal Kuruluşlar ve FOBİMLER

Temel Kavramlar

- FATF 26 Nolu Tavsiye: Finansal kuruluşların denetimi, lisanslanması ve suçluların yönetim/mülkiyete ortak olmasının engellenmesini düzenler.
- FATF 28 Nolu Tavsiye: Kumarhaneler dışındaki FOBİM'lerin risk duyarlı bir temelde denetleyici veya öz düzenleyici kuruluşlar (SRO) aracılığıyla denetlenmesini öngörür.
- Temel İlkeler (Core Principles): BCBS (Basel Bankacılık), IOSCO (Menkul Kıymetler) ve IAIS (Sigorta Denetleyicileri) tarafından yayımlanan ilkelerdir.
- FOBİM (Tedbirler Yönetmeliği): Kuyumcular, gayrimenkul alım-satımcıları, noterler, serbest avukatlar, serbest muhasebeci/mali müşavirler/YMM'ler ve bağımsız denetim kuruluşlarıdır.
- Mühürsiran Uyum Görevlisi Atayanlar (FK): TCMB, Takasbank, banka dışı kart kuruluşları, B grubu yetkili müesseseler, reasürans şirketleri ve belirli ödeme kuruluşlarıdır.
- Ne FK Ne FOBİM Olan Mühürsır Atayıcılar: Kargo şirketleri, varlık yönetim şirketleri, tasarruf finansman şirketleri, ETAHS ve sanal bahis bayileridir.
- MKK ve BİST Sınırlı Yükümlülüğü: MKK üyeleriyle sınırlı; Borsa İstanbul ise yalnızca Kıymetli Madenler ve Taşlar Piyasası saklama hizmetinde aracı kuruluşlarla sınırlı olarak kimlik tespiti ve ŞİB yükümlüsüdür.

Önemli Noktalar

- PTT, bankacılık faaliyetleri yönüyle finansal kuruluş (tam uyum programı kapsamında); posta/kargo yönüyle 'diğer yükümlüler' kategorisindedir.
- A grubu yetkili müesseseler tam uyum programı oluşturmak zorundayken, B grubu yetkili müesseseler sadece mühürsiran uyum görevlisi atar.
- Kamusal Nüfuz Sahibi Kişi (PEP), teknolojik riskler ve riskli ülkeler tedbirleri sadece finansal kuruluşlar ve FOBİM'ler için zorunludur; 'diğer yükümlüler' için zorunlu kılınmamıştır.
- Merkezi yurt dışında bulunanların Türkiye'deki şube/temsilcilikleri doğrudan yükümlüdür; Türkiye'dekilerin yurt dışı şubeleri ise yabancı mevzuat izin verdiği ölçüde Türk mevzuatını asgari düzeyde uygular.

Sık Yapılan Hatalar

- Kıymetli madenler aracı kuruluşları ile kuyumcuları karıştırmak: Aracı kuruluşlar Finansal Kuruluştur, kuyumcular ise FOBİM'dir.
- Tasarruf finansman şirketlerini doğrudan Finansal Kuruluş sanmak: Tedbirler Yönetmeliği sınıflamasında tasarruf finansman şirketleri 'diğer yükümlüler' grubunda yer alır.
- Avukatların tüm işlerinde yükümlü olduğunu düşünmek: Avukatlar savunma hakkı ve mahkeme temsili sırasında değil; şirket kurma, gayrimenkul alım-satımı ve hesap/varlık yönetimi gibi mali işlemlerle sınırlı olarak yükümlüdür.

Devamı ücretsiz kayıtle

MASAK Modül 2 — Uyum Yönetimi, Denetim ve Müşterinin Tanınması modülünün **23 bölümünün 6 tanesi** bu PDF'te. Kalan 17 bölüm, konu anlatımı ve çıkmış soru tarzındaki soru bankası FinLisans'ta.

- ✓ Ücretsiz üyelikle soru çözmeye hemen başla — kredi kartı istemiyoruz.
- ✓ Tüm SPK/SPL dersleri için ders notu, özet ve formül kartları.
- ✓ Konu bazlı soru bankası, deneme sınavı ve yanlış analizi.
- ✓ Sesli ders anlatımı ile yolda/işte tekrar imkânı.
- ✓ İlerlemeni takip eden panel ve sınav geri sayımı.

Bu modülün güncel ve tam sayfası

<https://www.finlisans.com/ders-notlari/masak-modul-2>

Ücretsiz kayıt ol → <https://www.finlisans.com/auth/signup>

Son güncelleme: **30 Eylül 2026** · Kaynak: finlisans.com ders notları

Bu doküman sınavlara hazırlık amaçlı bir özettir; resmî kaynak yerine geçmez. SPL'nin yayımladığı güncel çalışma notlarını da takip ediniz.